

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانکها با تأکید بر نقش تعدیل‌کنندگی

حاکمیت شرکتی

سیدمرتضی موسوی^۱

عسگر پاک مرام^۲

جمال بحری ثالث^۳

حسن قالیباف اصل^۴

تاریخ دریافت مقاله: ۹۸/۰۹/۱۲ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۸/۱۰/۱۴

چکیده

بانکها به‌عنوان مهم‌ترین نهادهای فعال در بازارهای پولی و مالی، نقش به‌سزایی در رشد و پیشرفت کشورها دارند. رسالت بانکها عمدتاً بر این اصل استوار است که از یک سو وجوه سرگردان جامعه را در قالب سپرده‌ها جمع‌آوری و از سوی دیگر سعی در تخصیص بهینه منابع تحت عنوان تسهیلات (مصارف) در بخش‌های گوناگون اقتصادی اقدام نمایند تا بتوانند مطابق با اهداف دولت در راستای تحقق توسعه پایدار از منابع جمع‌آوری شده به صورت هدفمند استفاده کنند. هدف اصلی پژوهش تجربی حاضر بررسی نقش تعدیلی حاکمیت شرکتی بر تعامل بین مدیریت منابع و مصارف و کارایی عملیاتی بانکها است. جهت رسیدن به این هدف، از مدل‌های رگرسیونی به روش داده‌های ترکیبی، برای دوره زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ و با انتخاب کلیه بانکهای خصوصی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران به‌عنوان نمونه آماری استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که مدیریت منابع و مصارف بر کارایی عملیاتی بانکها تأثیر معنی‌داری دارد. همچنین تأثیر معنی‌دار حاکمیت شرکتی بر تعامل بین مدیریت مصارف و کارایی عملیاتی بانکها مشاهده گردید.

کلمات کلیدی

حاکمیت شرکتی، مدیریت منابع و مصارف، کارایی عملیاتی، صنعت بانکداری.

۱- گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران. m_mortaza33@yahoo.com

۲- گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران (نویسنده مسئول)

pakmaram@bonabiau.ac.ir

۳- گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران. bahrisls.j@gmail.com

۴- گروه مدیریت مالی، دانشکده علوم اقتصادی و اجتماعی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. ghalibafasl@yahoo.com

بانک‌ها می‌توانند با فراهم آوردن منابع مالی و بستر مناسب سرمایه‌گذاری برای بخش‌های اقتصادی، شرایط مناسبی را برای سرمایه‌گذاری فراهم آورند و باعث افزایش اشتغال و تولید ملی شوند. اهمیت بخش بانکی بر این مبنا استوار است که بانک‌ها کانال اصلی پس‌انداز و تخصیص اعتبارات در یک اقتصاد هستند (لوین^۱، ۱۹۹۷ و دل آریسیا و مارکوییز^۲، ۲۰۰۴). رسالت بانک‌ها عمدتاً بر این اصل استوار است که از یک سو وجوه سرگردان جامعه را در قالب سپرده‌ها (منابع) جمع‌آوری و از سوی دیگر سعی در تخصیص بهینه منابع تحت عنوان تسهیلات (مصارف) در بخش‌های گوناگون اقتصادی نمایند تا بتوانند مطابق با اهداف دولت در راستای تحقق توسعه پایدار از منابع جمع‌آوری شده به صورت هدفمند استفاده کنند (پارسیان و شیرانی، ۱۳۸۶). به عبارتی، مصارف بانک‌ها باید با منابع رابطه متعادلی داشته باشد تا وجوهی را که از محل سپرده‌ها تأمین نموده‌اند، در محلی سرمایه‌گذاری نمایند که علاوه بر کسب بازدهی مازاد بر هزینه منابع، در اسرع وقت در مقابل درخواست‌های مشتریان و سپرده‌گذاران پاسخگو باشند. با توجه به این تفاسیر، بانک‌ها با قبول انواع سپرده‌ها (دیداری، مدت‌دار و ...) منابع مورد نیاز برای تخصیص اعتبار به اشخاص فراهم می‌کنند (اختیاری و عالم‌تبریز، ۱۳۹۴).

اتلاف منابع، وجود ساختار نامناسب در فعالیتهای اقتصادی، هزینه‌های غیرضروری، سیاست‌های اعتباری غیرمتعادل، وجود مقررات زاید و ... نشان‌دهنده ناتوانی در تخصیص بهینه منابع و عدم دستیابی به کارایی اقتصادی خواهد بود (حسن‌زاده، ۱۳۸۶). از این‌رو، یکی از ویژگی‌های کشورهای توسعه‌یافته، وجود بازارها و نهادهای مالی کارآمد است که ضمن ایفای نقش مهم در اقتصاد این کشورها زمینه‌ساز رشد اقتصادی و توسعه آن‌ها نیز هستند (عباسیان و همکاران، ۱۳۸۷). در چنین بازارهایی تصمیم‌گیری‌های اقتصادی سهامداران نیازمند اطلاعاتی است که بتوان با کمک آن‌ها منابع موجود و در دسترس را به گونه‌ای مطلوب تخصیص داد (زارعی و دارابی، ۱۳۹۷). از مهم‌ترین عوامل در تصمیم‌گیری صحیح، اطلاعات مناسب و مرتبط با موضوع تصمیم است که اگر به‌درستی فراهم و پردازش نشود، آثار منفی برای فرد تصمیم‌گیرنده در پی خواهد داشت. بنابراین، اطلاعات شفاف را می‌توان به‌عنوان یکی از ابزارهای ایفای مسئولیت پاسخگویی مدیران دانست. هر قدر توزیع اطلاعات در جوامع بیشتر باشد، امکان تصمیم‌گیری آگاهانه و پاسخگویی بخش خصوصی و دولتی در مورد چگونگی تحصیل و مصرف منابع بیشتر می‌شود و امکان رشد فساد کاهش می‌یابد (کافمن و بلور، ۲۰۰۵).

در این بین، برای حصول اطمینان از ایفای مسئولیت افشاء و شفافیت مناسب اطلاعات بنگاه‌های اقتصادی در مقابل عموم و افراد ذینفع، باید نظارت و مراقبت کافی به عمل آید. اعمال نظارت و مراقبت

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالیباف اصل

در این زمینه مستلزم وجود سازوکارهای مناسب است. از جمله این سازوکارها طراحی حاکمیت شرکتی مناسب در شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی است (معین‌الدین و دهقان، ۱۳۹۱). سازوکارهای حاکمیت شرکتی دارای ابعاد گوناگونی است که باعث کاهش تعارض نمایندگی می‌شود و ممکن است دربرگیرنده جنبه‌های متفاوتی باشد که جایگزین و مکمل یکدیگر هستند. در دیدگاه‌های محدود که در قالب تئوری نمایندگی بیان می‌شود، سازوکارهای حاکمیت شرکتی به رابطه بین شرکت و سهامداران محدود می‌شود و تنها تضاد منافع بین مدیران و سهامداران (مالکان) مورد توجه قرار می‌گیرد. در نظام بانکداری متعارف، سپرده‌گذاران با سپردن وجوه خود به بانک‌ها در سررسیدهای مقرر به آنان مراجعه نموده و حاکمیت شرکتی در بانکداری اسلامی صرفاً به بانک و سپرده‌گذار خلاصه نمی‌شود، بلکه نقش گیرندگان تسهیلات مشارکتی و شکاف‌های مدیریتی، تخصصی و مالکیتی بیشتر به عدم تقارن اطلاعات دامن زده و ضرورت حاکمیت شرکتی را نمایان می‌سازد. از این‌رو، باید عنوان داشت که حاکمیت شرکتی با ایجاد فضای اطمینان برای ذینفعان بانکی مانند کارکنان، مدیران و سهامداران منجر می‌شود که مسیر عملکرد بانکی روان شده و با ایجاد فضای حسن اعتماد عمومی رشد بیشتری در ساختار فعالیت‌های بانکی به وجود بیاید (قلیچ، ۱۳۹۵). هدف اصلی این پژوهش بررسی تاثیر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر تعامل بین مدیریت منابع و مصارف و کارایی عملیاتی بانک‌ها می‌باشد. لذا از یک طرف اثر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی عملیاتی بانک‌ها و از طرف دیگر نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل این دو متغیر مزبور مطالعه می‌شود. از این‌رو، انتظار می‌رود نتایج پژوهش حاضر بتواند به مدیران بانکی، سپرده‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان در درک بهتر درک میزان کارایی عملیاتی بانک‌ها در قبال مدیریت منابع و مصارف و نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی کمک کرده و آن‌ها را در اتخاذ تصمیم‌های صحیح کمک نماید. این پژوهش با طرح مبانی نظری و پیشینه پژوهش‌های مرتبط با موضوع و همچنین تبیین روش پژوهش و فرضیه‌های برگرفته از مسئله و مبانی نظری پژوهش ادامه یافته و سپس به تشریح نتایج آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد و در نهایت نتیجه‌گیری و پیشنهادها بیان می‌شود.

مبانی نظری پژوهش

مدیریت منابع و مصارف حوزه وسیعی از فعالیت‌های سیستم بانکی از تجهیز تا تخصیص منابع را در بر می‌گیرد. عمده سیاست‌های بانکی را می‌توان در زمینه‌هایی چون جمع‌آوری منابع مالی، وام‌ها، نقدینگی و سرمایه دانست (البرزی و همکاران، ۱۳۹۰). مدیریت نقدینگی یکی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی است که سیستم بانکداری با آن روبرو است. دلیل اصلی این چالش آن است که بیشتر منابع بانک‌ها از

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

محل سپرده‌های کوتاه‌مدت تأمین می‌شود. علاوه بر این، تسهیلات اعطایی بانک‌ها صرف سرمایه‌گذاری در دارایی‌هایی می‌شود که درجه نقدشوندگی نسبتاً پائینی دارند (رستمیان و حاجی بابایی، ۱۳۸۸). از این‌رو، یکی از اهداف نهایی مدیریت نقدینگی حفظ توازن میان دارایی‌ها و بدهی‌ها است (اسمال ۲۰۱۰، ۳). مدیریت نقدینگی شامل پیش‌بینی نیازهای بانک در مقاطع مختلف و تأمین این نیازها با حداقل هزینه ممکن است. نگهداری دارائی‌های نقد شونده به‌منظور کسب اطمینان از وجود جریان‌های مالی جهت پرداخت به متقاضیان سبب کاهش فرصت‌های سرمایه‌گذاری برای بانک می‌گردد. علاوه بر این مدیریت هوشمند نقدینگی بانک را قادر خواهد ساخت تا به‌موقع و بدون خطا جوابگوی نیازهای مشتریان باشد. این امر سبب افزایش اعتبار نزد مشتریان و جامعه می‌شود. در مقابل نیز کارایی به معنی کفایت، سودمندی، کارکرد و راندمان است. کارایی در مفهوم عام به معنای درجه و کیفیت رسیدن به مجموعه اهداف مطلوب است. بنابراین یک تولیدکننده، سازمان یا بنگاه در صورتی کارا خواهد بود که بتواند به کلیه اهدافی که برای او در نظر گرفته شده است، برسد (خواجوی و همکاران، ۱۳۸۴). این در حالی است که کارایی در مفهوم خاص به معنای عدم اتلاف منابع و بهره برداری صحیح آن‌ها بوده و بر حداکثر شدن نتیجه سازمان یا نهاد اقتصادی متمرکز است (رنجبر و همکاران، ۱۳۹۰). وجود برخی از شکست‌های بازاری، عملکرد رقابت را در صنعت بانکداری با اختلال مواجه می‌کند و به رابطه مبهم میان افزایش رقابت در سیستم بانکی و دستاوردهای رقابت، مانند افزایش کارایی و کاهش هزینه‌ها، منجر می‌شود. در این راستا، برخی از مطالعات نظری و تجربی نشان داده‌اند که رقابت ممکن است انگیزه ریسک‌پذیری بانک‌ها را افزایش دهد. اشارات ضمنی دیدگاه‌های بالا این است که سیستم بانکی نیاز به مقرراتی دارد که ریسک‌پذیری بیش‌ازحد بانک‌ها را محدود کند و به اصلاح رابطه‌ای میان رقابت و ریسک‌پذیری بانکی بپردازد.

در ارزیابی کارایی و عملکرد مالی یک‌موسسه، به دنبال یافتن راه‌هایی برای اندازه‌گیری دستاوردهای مالی و اقتصادی تصمیمات پیشین مدیران آن موسسه هستیم که در طول زمان، منجر به شکل‌گیری سرمایه‌گذاری‌ها، عملیات اجرایی و وضعیت مالی آن موسسه شده است. اغلب مشکل است تا با بررسی اجمالی صورت‌های مالی بتوان تعیین نمود که یک موسسه تا چه اندازه در امور خود موفق بوده است. بنابراین مدیران و تحلیل‌گران مالی در طی سال‌ها به ایجاد و توسعه برخی تکنیک‌ها برای بررسی دقیق‌تر صورت‌های مالی و تعیین عملکرد موسسه در گذشته، حال و از همه مهمتر آینده آن پرداخته‌اند. بر این اساس تلاش می‌شود تا با تمرکز بر شاخص‌های کلیدی امکان ارزیابی عملکرد گذشته و نیز تصویری از شرایط مورد انتظار آتی را برای تحلیل‌گر فراهم نمایم (غیاث آبادی فراهانی و همکاران، ۱۳۹۸).

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالیباف اصل

استقرار نظام حاکمیت شرکتی در بانک‌ها می‌توان به کاهش نرخ هزینه سرمایه آن‌ها از طریق کاهش ریسک‌های مترتب اشاره کرد. همچنین بهبود عملکرد مالیاتی و افزایش توان بانک‌ها در برابر شوک‌های اقتصادی از دیگر مزایای پیاده‌سازی نظام حاکمیت شرکتی در سیستم بانکی است. بر این اساس یک نظام حاکمیت شرکتی مؤثر، ابزاری قدرتمند علیه فساد مالی و اداری است (عطاءاللهی و راستی، ۱۳۹۲). ضرورت حاکمیت شرکتی ناشی از تضاد منافع مشارکت کنندگان (ذینفعان) در ساختار شرکتی است. تضاد منافع که از آن به عنوان مسأله نمایندگی تعبیر می‌شود، خود ناشی از دو علت عمده است؛ اول این‌که هر یک از مشارکت کنندگان، اهداف و ترجیحات متفاوتی دارند و دیگر این‌که هر کدام اطلاعات کاملی در مورد اقدامات، دانش و ترجیحات دیگری ندارند. بدیهی است این تفکیک، با فرض نبود سازوکارهای مؤثر اجرایی حاکمیت شرکتی، باعث ایجاد زمینه جهت اقدام مدیران در راستای منافع خود و نه منافع سهامداران خواهد شد (رحمانی، ۱۳۹۰).

در شرایطی که اقتصاد ایران یکی از حساس‌ترین و نفس‌گیرترین دوران حیات خود را سپری می‌کند، باری مضاعف و تکلیفی سنگین بر دوش نظام مالی و به ویژه صنعت بانکی کشور قرار گرفته است و کاراتر شدن این صنعت کمک شایانی به اقتصاد کشور می‌کند (حسن‌زاده، ۱۳۸۶). از این‌رو، در راستای رشد و توسعه پایدار کشور، توجه به بالندگی سازمان‌ها، از جمله سیاست‌های مورد توجه همه مدیران می‌باشد (عباسقلی‌پور، ۱۳۸۹). مسلماً بانکی خواهد توانست که در زمینه اقتصادی و طرح‌های توسعه‌ای قدرت مانوری بیشتری داشته باشد که وجود یک سیستم نظارتی نیرومند و مستحکم در بانک‌ها، رفتار فرصت‌طلبانه و سودجویانه مدیران را محدودتر کند. تجزیه و تحلیل رفتار بانک‌هایی که تجربه مشکلات اخلاقی و مالی داشته‌اند، نشان از آن دارد که این بانک‌ها در موارد بسیاری از جمله فرهنگ سازمانی و امور مدیریتی و همچنین نحوه عملکرد در مدیریت منابع و مصارف، کارایی و حاکمیت شرکتی مشترک بوده‌اند. به منظور دستیابی به چنین موفقیت‌های می‌توان اذعان داشت که در عصر حاضر در بانکداری نوین، بخش عمده‌ای از منابع و مصارف و در نتیجه کارایی بانک‌ها از طریق فعالیت‌های غیربانکی بخصوص شاخص‌های حاکمیت شرکتی به دست می‌آید.

پیشینه پژوهش

تقی‌نجاج و همکاران (۱۳۹۷)، به بررسی تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر عملکرد مالی بانک‌ها با تأکید بر نقش تعدیل‌کنندگی کیفیت افشاء پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان داد کیفیت حاکمیت شرکتی بر عملکرد مالی بانک‌ها تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. شاه‌آبادی و داوری‌کیش (۱۳۹۶) به بررسی متغیرهای اثرگذار بر عملکرد بانکی ایران پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که متغیرهای

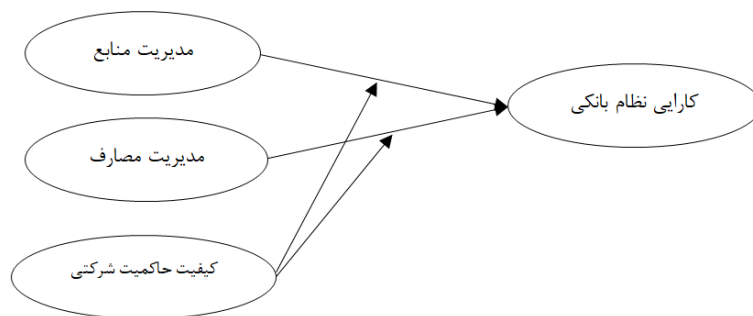
فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

آزادی اقتصادی، تولید ناخالص داخلی و نقدینگی ارتباط مثبت و معنادار با عملکرد بانکی دارد و نرخ سود و سرمایه انسانی تأثیری بر عملکرد بانکی ندارد. دیدار و بیکی (۱۳۹۶) به بررسی تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر رابطه بین ساختار سرمایه و مازاد بازده در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته و به این نتیجه دست یافتند که ساختار سرمایه با مازاد بازده رابطه مثبت و معنادار دارد و کیفیت حاکمیت شرکتی بر رابطه بین ساختار سرمایه و مازاد بازده اثر تعدیل کننده ندارد. قزل بیگلو (۱۳۹۵) به بررسی اثر سیاست‌های کلان اقتصادی بر کارایی بانکداری اسلامی (بانک رفاه) در بازه ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۳ پرداخت. بررسی نتایج نشان داد بین سیاست‌های کلان اقتصادی و کارایی اثر مثبت و معناداری وجود دارد. مطلوب بودن سطح کارایی در بانک رفاه نیز نشان از تأثیر مثبت و معنادار سیاست‌های پولی می‌باشد. گلبازخانی‌پور و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی به ارزیابی و تعیین ساختار بهینه منابع و شاخص‌های عملکرد مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در زمینه کارایی نسبی، بین بانک‌ها تفاوت چشم‌گیری وجود دارد. تقوی و همکاران (۱۳۹۲)، به بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی بر ثبات سیستم بانکی با تأکید بر شاخص مالکیت بانک‌ها به این نتیجه دست‌یافته‌اند که مالکیت دولتی بانک‌ها اثر بزرگ‌تری بر افزایش مطالبات معوق نسبت به مالکیت خصوصی و خارجی دارد.

بیتار و همکاران^۴ (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی تأثیر نرخ سرمایه با ریسک، کارایی و سودآوری بانک‌ها پرداخته‌اند و به این نتیجه دست یافتند که نرخ سرمایه بانک‌ها بر ریسک و کارایی بانک‌ها تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد و همچنین با افزایش نرخ سرمایه بانک‌ها، میزان سودآوری بانک‌ها نیز افزایش می‌یابد. مززی^۵ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان کارایی بانک‌های اسلامی و نقش حاکمیت به این نتیجه دست یافتند که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موجب افزایش کارایی نظام بانکی می‌شود. المالک‌اوی^۶ (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان تجزیه و تحلیل عملکرد مالی بانک‌های اسلامی بر اساس مکانیزم‌های راهبردی شرکتی به این نتیجه دست یافتند که مکانیزم‌های راهبردی شرکتی تأثیر مثبت و معنی‌داری روی بازده دارایی‌ها و بازده حقوق صاحبان سهام بانک‌ها دارد. بن‌زینب و منسی^۷ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان حاکمیت شرکتی، ریسک و کارایی بانک‌های اسلامی به این نتیجه دست یافتند که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موجب کاهش ریسک نقدینگی و ریسک عملیاتی بانک‌ها و موجب افزایش کارایی فنی و عملیاتی بانک‌ها می‌شود. لو و همکاران^۸ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان کارایی بانک‌ها در نیوزلند به این نتیجه دست یافتند که اندازه بانک، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام، کیفیت دارایی‌ها بر کارایی بانک‌ها عامل مؤثری به شمار می‌آیند.

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالیباف اصل

مدل، رابطه بین سطح نظری (تئوری) و کار جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات می‌باشد. مدل‌ها شامل نشانه‌ها و علائم هستند، یعنی خصوصیات برخی از پدیده‌های تجربی (شامل اجزاء و ارتباط آن‌ها) به‌طور منطقی از طریق مفاهیم مرتبط با یکدیگر بیان می‌شود. بنابراین، مدل منعکس‌کننده واقعیت است و جنبه‌های معینی از دنیای واقعی را که با مسئله تحت بررسی ارتباط دارند منسجم می‌سازند و روابط عمده را در میان جنبه‌های مذکور روشن می‌کند و سرانجام امکان آزمایش تجربی تئوری را با توجه به ماهیت این روابط فراهم می‌کند. به‌طور خلاصه مدل دستگامی است متشکل از مفاهیم، فرضیه‌ها و شاخص‌ها که کار انتخاب و جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز برای آزمون فرضیه را تسهیل می‌کند (خاکی، ۱۳۹۰). بنابراین با توجه به استدلال فوق، فرضیه‌های تدوین‌شده و مبانی نظری در ردیابی مدل کارایی بانک‌ها، مدل مفهومی پژوهش به‌صورت شکل (۱) تدوین شده است:

شکل ۱: چارچوب مفهومی پژوهش

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی اول: مدیریت منابع بانک‌ها بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:

فرضیه ۱-۱: تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

فرضیه ۱-۲: تغییر در منابع سرمایه‌ای بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

فرضیه اصلی دوم: مدیریت مصارف بانک‌ها بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:

فرضیه ۲-۱: تغییر در تسهیلات اعطائی بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

فرضیه ۲-۲: تغییر در سایر مصارف بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.
فرضیه اصلی سوم: مدیریت منابع بر کارایی عملیاتی با نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی تأثیر دارد.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:
فرضیه ۱-۳: تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی بر کارایی عملیاتی با نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی تأثیر دارد.

فرضیه ۲-۳: تغییر در منابع سرمایه‌ای بر کارایی عملیاتی با نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی تأثیر دارد.

فرضیه اصلی چهارم: مدیریت مصارف بر کارایی عملیاتی با نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی تأثیر دارد.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:
فرضیه ۱-۴: تغییر در تسهیلات اعطائی بر کارایی عملیاتی با نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی تأثیر دارد.

فرضیه ۲-۴: تغییر در سایر مصارف بر کارایی عملیاتی با نقش تعدیلی کیفیت حاکمیت شرکتی تأثیر دارد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از جنبه هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی و از نظر ماهیت، همبستگی می‌باشد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، از تحلیل رگرسیون با داده‌های ترکیبی استفاده شده است. داده‌های استفاده شده در این پژوهش، به روش آرشیوی از بانک اطلاعاتی ره‌آورد نوین و نسخه الکترونیکی صورت‌های مالی و یادداشت‌های

توضیحی صورت‌های مالی گردآوری شده‌اند. برای تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های پژوهش، از نرم‌افزار Eviews9 استفاده شده است.

فرضیه پژوهش با اعمال محدودیت‌هایی، داده‌های تعداد ۱۶ بانک خصوصی که سال‌های مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفند است، طی دوره زمانی ۱۳۹۷ الی ۱۳۹۷ تحلیل شده است. بانک‌های مورد مطالعه این پژوهش شامل: بانک سینا، بانک قوامین، بانک اقتصاد نوین، بانک انصار، بانک پارسیان، بانک پاسارگاد، پست‌بانک، بانک تجارت، بانک صادرات، بانک کارآفرین، بانک ملت، بانک خاورمیانه، بانک گردشگری، بانک دی، بانک سامان و بانک سرمایه می‌باشد.

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../اموسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

الگوهای پژوهش

فرضیه‌های پژوهش؛ با پیروی از پژوهش‌های بیتار و همکاران (۲۰۱۸)، الماکاوی (۲۰۱۸) و مززی (۲۰۱۸) از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده می‌شود:

رابطه (۱): مدل‌های رگرسیونی فرضیه اصلی اول

$$ORP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 MC_{it} + \alpha_2 Controls_{it} + \varepsilon_{it}$$

رابطه (۲): مدل‌های رگرسیونی فرضیه اصلی دوم

$$ORP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 RM_{it} + \alpha_2 Controls_{it} + \varepsilon_{it}$$

رابطه (۳): مدل‌های رگرسیونی فرضیه اصلی سوم

$$ORP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 MC_{it} + \alpha_2 QCG_{it} + \alpha_3 MC \times QCG_{it} + Controls_{it} + \varepsilon_{it}$$

رابطه (۴): مدل‌های رگرسیونی فرضیه اصلی چهارم

$$ORP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 RM_{it} + \alpha_2 QCG_{it} + \alpha_3 RM \times QCG_{it} + Controls_{it} + \varepsilon_{it}$$

متغیر وابسته این پژوهش با پیروی از پژوهش بیتار و همکاران (۲۰۱۸)، کارایی عملیاتی بانک (OPR) بوده که این شاخص معیار مناسبی برای اندازه‌گیری کیفیت مدیریت بانک می‌باشد. این معیار از نسبت درآمد عملیاتی به مخارج عملیاتی به دست می‌آید.

متغیرهای مستقل با پیروی از پژوهش‌های تقی نتاج و همکاران (۱۳۹۷) و تقوی و همکاران (۱۳۹۲) مدیریت مصارف و مدیریت منابع می‌باشد.

مؤلفه‌های مدیریت مصارف شامل؛ تغییرات در مطالبات از دولت، بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و تغییرات در تسهیلات اعطایی دولتی و غیردولتی و مجموع مطالبات^۱، که تغییرات در مطالبات از دولت، بانک مرکزی و سایر بانک‌ها از نسبت تغییرات در مطالبات از دولت، بانک مرکزی و سایر بانک‌ها نسبت به سال قبل به دست می‌آید و تغییرات در تسهیلات اعطایی دولتی و غیردولتی و مجموع مطالبات از نسبت تغییرات در تسهیلات اعطایی دولتی و غیردولتی و مجموع مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول نسبت به سال قبل به دست می‌آید و تغییرات در سایر مصارف^۲، شامل درصد تغییرات در سرمایه‌گذاری‌ها و مشارکت‌ها، اموال غیرمنقول، دارایی‌های نامشهود و سایر دارایی‌ها نسبت به سال قبل.

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

مؤلفه‌های مدیریت منابع با پیروی از پژوهش های تقی نتاج و همکاران (۱۳۹۷) و تقوی و همکاران (۱۳۹۲) شامل^{۱۲}، نسبت تغییرات در انواع سپرده‌ها اعم از سپرده‌های قرض‌الحسنه، مدت‌دار و سایر سپرده‌ها^{۱۳} و نسبت تغییرات در منابع سرمایه‌ای شامل درآمدها و حقوق صاحبان سهام می‌باشند. متغیر تعدیلی این پژوهش کیفیت حاکمیت شرکتی^{۱۴} است که طبق آئین‌نامه حاکمیت شرکتی بورس اوراق بهادار تهران و همچنین، پژوهش دیدار (۱۳۹۶) و الباسام^{۱۵} (۲۰۱۴) به کمک ۶۹ عامل اندازه‌گیری می‌شود؛ به طوری که اگر هر یک از عوامل مصداق داشته باشند، امتیاز ۱ و در غیر این صورت امتیاز صفر لحاظ خواهد شد. در پایان از روش‌شناسی کدگذاری و انباشت کدها به منظور عملیاتی کردن متغیر کیفیت حاکمیت شرکتی امتیاز صفر یا یک (با توجه به تعریف عملیاتی انجام شده) اختصاص می‌یابد که از مجموع این امتیازها، نمره حاکمیت شرکتی بر اساس درصد به دست می‌آید. این شاخص‌ها به هفت بخش شامل هیئت‌مدیره، کمیته حسابرسی، کمیته مدیریت ریسک، کمیته جبران خدمات یا حقوق و مزایا، افشاء و شفافیت، کنترل‌های داخلی و حقوق سهامداران دسته‌بندی می‌شود. عامل تعیین‌کننده کیفیت حاکمیت شرکتی و امتیازهای مربوط به هر بخش از این عوامل در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. عوامل تشکیل‌دهنده کیفیت حاکمیت شرکتی

ردیف	عنوان	ابعاد مربوطه
۱	هیئت مدیره	۱. آیا نقش رئیس و مدیرعامل بانک‌ها از هم تفکیک شده است. ۲. آیا رئیس هیئت‌مدیره مستقل است؟ ۳. آیا اکثریت مدیران غیراجرایی هستند؟ ۴. آیا مدیران به وضوح به اجرایی و غیراجرایی طبقه بندی شده‌اند؟ ۵. آیا بیوگرافی هیئت‌مدیره افشاء شده است؟ ۶. آیا عضویت هیئت‌مدیره در مدیریت سایر بانک‌ها یا شرکت‌ها افشاء شده است؟ ۷. آیا هیئت‌مدیره به‌عنوان عضو هیئت‌مدیره در بیش از پنج شرکت فعالیت نمی‌کنند؟ ۸. آیا تمام جلسه‌های هیئت‌مدیره افشاء شده است؟ ۹. آیا سابقه جلسه‌های شخصی هیئت‌مدیره افشاء شده است؟ ۱۰. آیا تعداد اعضای هیئت‌مدیره به حداقل مقرر در پیش‌نویس آئین‌نامه راهبردی شرکتی (۷ نفر) رسیده است؟ ۱۱. آیا اعضای هیئت‌مدیره حداقل تعداد سهامی را که باید تا پایان همکاری در اختیار داشته باشند، در اختیار دارند؟

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالیباف اصل

<p>۱۲. آیا قبل از برگزاری جلسه، دستور کار جلسه هیئت مدیره در اختیار مدیران قرار می‌گیرد؟</p> <p>۱۳. آیا اعضای هیئت مدیره برای دوره دوساله انتخاب می‌شوند؟</p> <p>۱۴. آیا هیئت مدیره طرح‌های استراتژیک شرکت و مسائل پیش روی شرکت را در سال، حداقل در یک جلسه بررسی می‌کنند؟</p> <p>۱۵. آیا برنامه‌هایی برای آموزش مستمر کلیه اعضای هیئت مدیره در سال تدوین می‌شود؟</p> <p>۱۶. آیا مدیران شرکت تحت پوشش بیمه مسئولیت برای پرداخت غرامت‌های احتمالی، قرار دارند؟</p>	
<p>۱۶</p>	<p>جمع امتیاز بخش ۱</p>
<p>۱. آیا کمیته تأسیس شده است؟</p> <p>۲. آیا صلاحیت کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۳. آیا اعضای مدیره غیرموظف در کمیته به تعداد کافی است؟</p> <p>۴. آیا هویت رئیس هیئت مدیره کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۵. آیا رئیس کمیته مستقل است؟</p> <p>۶. آیا کمیته حداقل پنج عضو دارد؟</p> <p>۷. آیا هویت اعضای کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۸. آیا جلسه‌های کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۹. آیا سابقه جلسه‌های کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۱۰. آیا اعضای کمیته حسابرسی در کمتر از سه کمیته حسابرسی شرکت‌های سهامی عام پذیرفته شده در بورس فعالیت دارند؟</p> <p>۱۱. آیا کمیته حداقل شش بار در سال جلسه تشکیل می‌دهد؟</p>	<p>کمیته حسابرسی</p> <p>۲</p>
<p>۱۱</p>	<p>جمع امتیاز بخش ۲</p>
<p>۱. آیا کمیته تشکیل شده است؟</p> <p>۲. آیا صلاحیت کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۳. آیا اعضای مدیر غیرموظف در کمیته به تعداد کافی است؟</p> <p>۴. آیا هویت رئیس کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۵. آیا رئیس کمیته مستقل است؟</p> <p>۶. آیا هویت اعضای کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۷. آیا جلسه‌های کمیته افشاء شده است؟</p> <p>۸. آیا سابقه جلسه‌های کمیته افشاء می‌شوند؟</p> <p>۹. آیا بعد هر جلسه کمیته و نتایج جلسه به جلسه بعدی هیئت مدیره گزارش می‌شود؟</p>	<p>کمیته مدیریت ریسک</p> <p>۳</p>

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

۱۰. آیا کمیته حداقل سه عضو دارد؟ ۱۱. آیا کمیته حداقل چهار بار در سال جلسه تشکیل می‌دهد؟ ۱۲. آیا کمیته، خطرهای پیش روی شرکت را افشاء می‌کند؟ ۱۳. آیا شرکت دارای روش‌های کنترل روشن برای مدیریت ریسک است؟		
۱۳	امتیاز بخش ۳	
۱. آیا کمیته تأسیس شده است؟ ۲. آیا صلاحیت کمیته افشاء شده است؟ ۳. آیا کمیته حداقل پنج عضو دارد؟ ۴. آیا هویت رئیس کمیته افشاء شده است؟ ۵. آیا رئیس کمیته مستقل است؟ ۶. آیا هویت اعضای این کمیته افشاء شده است؟ ۷. آیا جلسه‌های کمیته افشاء شده است؟ ۸. آیا سابقه جلسه‌های کمیته افشاء شده است؟ ۹. آیا کمیته در سال حداقل چهار جلسه برگزار می‌کند؟	کمیته جبران خدمات یا حقوق و مزایا	۴
۹	جمع امتیاز بخش ۴	
۱. آیا ساختار مالکیت شرکت افشاء می‌شود؟ ۲. آیا جزئیات پاداش هیئت‌مدیره افشاء شده است؟ ۳. آیا وام‌های شرکت افشاء شده است؟ ۴. آیا عملکرد شرکت افشاء شده است؟ ۵. آیا اهداف و استراتژی‌های شرکت افشاء شده است؟ ۶. آیا فعالیت‌های اصلی شرکت افشاء شده‌اند؟ ۷. آیا سیاست‌های تقسیم سود افشاء شده‌اند؟ ۸. آیا معاملات با اشخاص وابسته افشاء شده‌اند؟ ۹. آیا موارد استثنا از پیش‌نویس آئین‌نامه راهبردی شرکتی افشاء شده است؟	افشاء و شفافیت	۵
۹	جمع امتیاز بخش ۵	
۱. آیا نتیجه حسابرسی اثربخش بودن سیستم کنترل‌های داخلی بانک افشاء شده است؟ ۲. آیا صورت‌های مالی توسط هیئت‌مدیره و مدیرعامل امضاء می‌شود؟ ۳. آیا شرکت بیانیه‌ای درباره خروج از استانداردهای حسابداری تهیه می‌کند؟ ۴. آیا شرکت پیش‌نویسی برای حاکمیت شرکتی فراهم می‌کند؟	کنترل‌های داخلی	۶
۴	جمع امتیاز بخش ۶	

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف‌اصل

<p>۱. آیا مجمع عمومی حداقل سالی یک‌بار تشکیل می‌شود؟ ۲. آیا دستور کار مجمع در وب‌سایت بانک منتشر شده است؟ ۳. آیا سهامداران می‌توانند شخص دیگری را به جاری خود در جلسات مجمع عمومی بفرستند؟ ۴. آیا تاریخ تشکیل مجمع را از قبل آگهی می‌نمایند؟ ۵. آیا نتایج نشست بلافاصله به اطلاع سایت بورس اعلام می‌شود؟ ۶. آیا مجمع در ظرف ۶ ماه بعد از پایان سال مالی تشکیل می‌شود؟ ۷. آیا مشارکت‌های اجتماعی بانک افشاء می‌شود؟</p>	حقوق سهامداران و مجمع عمومی	۷
۷	جمع امتیاز بخش ۷	
۶۹	مجموع امتیازها	

(منبع: آئین‌نامه حاکمیت شرکتی بورس اوراق بهادار تهران، دیدار (۱۳۹۶) و الباسام (۲۰۱۴))

با پیروی از پژوهش‌های بیتار و همکاران (۲۰۱۸)، الماکاوی (۲۰۱۸)، تقی‌نجاج و همکاران (۱۳۹۷)، شاه‌آبادی و داوری‌کیش (۱۳۹۶) متغیرهای زیر به‌عنوان متغیر کنترلی در مدل پژوهش افزوده می‌شود:

اندازه بانک^{۱۶}: برابر است با لگاریتم ارزش سهام بانک در پایان دوره. اهرم مالی^{۱۷}: برابر است با تقسیم جمع کل بدهی‌ها بر کل دارایی‌ها در پایان دوره مالی. نقدینگی^{۱۸}: اگر نرخ ذخیره قانونی بانک‌ها نزد بانک مرکزی برابر (I) باشد حجم پول در گردش برابر نسبت پایه پولی (D) به نرخ ذخیره می‌باشد. به عبارتی حجم پول در گردش برابر (D/I) خواهد بود. نسبت گردش نقد^{۱۹}: از نسبت جریان خالص ورود و خروج وجه نقد به جمع بدهی‌های سهام پرداختی، سود پرداختی بابت تأمین مالی، خرید دارایی ثابت، خرید سایر دارایی‌ها و بازپرداخت بدهی‌های بلندمدت به دست می‌آید. سود هر سهم^{۲۰}: سود گزارش شده برای هر سهم می‌باشد. تجدید ارائه صورت‌های مالی^{۲۱}: در صورت ارائه مجدد صورت‌های مالی عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر اختصاص می‌یابد. نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی^{۲۲}: از نسبت (مجموع سود پرداختی بابت تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها، سود خالص و مالیات) بر (مجموع سود پرداختی بابت تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و بازپرداخت تسهیلات مالی) به دست می‌آید.

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

نتایج آمار توصیفی حاصل از پژوهش در سطح کل شرکت‌ها در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
تغییرات در مطالبات از دولت، بانک مرکزی و سایر بانک‌ها	۰/۴۱۶	۱/۲۱۱	-۱/۰۰۰	۷/۲۱۱
تغییرات در تسهیلات اعطایی دولتی و غیردولتی و مطالبات	۰/۳۴۰	۰/۸۰۰	-۱/۰۰۰	۶/۲۱۸
تغییرات در سایر مصارف	۲/۱۲۱	۱/۷۱	-۰/۸۸۰	۵/۲۱۱
نسبت تغییرات در انواع سپرده‌ها	۰/۴۳۱	۱/۵۲۱	۰/۰۰۰	۶/۴۰۰
نسبت تغییرات در منابع سرمایه‌ای	۰/۱۵۹	۰/۴۱۵	-۰/۵۹۰	۱/۶۲۱
کارایی عملیاتی	۱/۴۷۳	۰/۷۵۰	۰/۵۴۰	۵/۸۱۰
شاخص کیفیت حاکمیت شرکتی	۲۰/۲۳۱	۷/۷۱۱	۶/۰۰۰	۴۱/۰۰۰
اندازه بانک	۸/۱۲۱	۰/۶۲۰	۶/۶۳۲	۹/۲۵۱
اهرم مالی	۰/۸۹۲	۰/۱۱۴	۰/۲۱۲	۰/۹۸۹
نقدینگی	۰/۱۹۱	۰/۰۶۲	۰/۱۰۳	۰/۴۲۱
نسبت گردش نقد	۰/۰۲۹	۰/۰۵۲	-۰/۲۹۰	۰/۸۲۱
نسبت کفایت نقد	-۰/۵۶۲	۰/۶۱۱	-۹/۴۱۰	۵/۲۱۰
سود هر سهم	۲۰۹/۱۲۱	۱۷۱/۲۱۱	-۳۹۴/۲۱۱	۸۶۰/۷۷۰
تجدید ارائه صورت‌های مالی	۰/۵۳۲	۰/۵۲۱	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	-۲۵/۲۱۱	۱۲/۹۷۰	-۱۱۵/۸۲۷	۶/۲۱۱

(منبع: یافته‌های پژوهش)

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../اموسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

جدول ۳: آمار توصیفی متغیرهای مربوط به حاکمیت شرکتی

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
مؤلفه هیئت‌مدیره	۶/۲۱۱	۱/۶۲۰	۱/۰۰۰	۹/۰۰۰
مؤلفه کمیته حسابرسی	۳/۳۲۰	۲/۳۱۱	۱/۰۰۰	۱۰/۰۰۰
مؤلفه کمیته مدیریت ریسک	۲/۹۶۸	۲/۵۲۰	۰/۰۰۰	۱۲/۰۰۰
مؤلفه کمیته جبران خدمات یا حقوق و مزایا	۰/۵۲۰	۱/۵۸۰	۰/۰۰۰	۸/۰۰۰
مؤلفه افشاء و شفافیت	۶/۷۵۱	۰/۶۵۶	۵/۰۰۰	۸/۰۰۰
مؤلفه کنترل‌های داخلی	۱/۸۹۵	۱/۰۹۰	۱/۰۰۰	۴/۰۰۰
مؤلفه حقوق سهامداران و مجمع عمومی	۵/۱۰۰	۰/۹۳۰	۲/۰۰۰	۷/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

با مقایسه میانگین، کمینه و بیشینه متغیرهای مورد مطالعه پژوهش طی دوره ۷ ساله پژوهش، مشاهده می‌شود که اختلاف بین بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین داده و مقایسه آن با میانگین و انحراف معیار متغیرها، نشان می‌دهد توزیع داده‌ها منطقی است. طبق نتایج آمار توصیفی میانگین تغییرات در مطالبات از دولت، بانک مرکزی و سایر بانک‌ها، تغییرات در تسهیلات اعطایی دولتی و غیردولتی و مطالبات و تغییرات در سایر مصارف برابر با ۰/۴۱۶، ۰/۳۴۰ و ۲/۱۲۱ بوده و میانگین متغیرهای نسبت تغییرات در انواع سپرده‌ها و نسبت تغییرات در منابع سرمایه‌ای برابر با ۰/۴۳۱ و ۰/۱۵۹ و میانگین متغیرهای کارایی عملیاتی و کیفیت حاکمیت شرکتی برابر با ۱/۴۷۳ و ۲۰/۲۳۱ می‌باشد.

آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

برای آزمون نرمال بودن متغیرهای وابسته، از آماره جارک-برا استفاده شده است. نتایج آزمون، گویای آن است که اعتبار آزمون برای متغیر وابسته؛ کمتر از ۵ درصد بوده و دارای توزیع نرمال نمی‌باشند. اگر نمونه به اندازه کافی بزرگ باشد (بسیاری از منابع تعداد ۳۰ مشاهده به بالا را بزرگ دانسته‌اند)، حتی اگر توزیع جملات اخلاص مدل برآورد شده نرمال نباشند، باز هم ضرایب برآورد شده دارای حداقل واریانس بوده، کارا هستند و جهت آزمون فرضیات تحقیق قابل اتکا هستند (افلاطونی، ۱۳۹۲)؛ بنابراین با استناد به این موضوع و با توجه به حجم نمونه بالای این پژوهش، فرض بر این است که متغیرهای وابسته پژوهش نرمال بوده و از تابع توزیع نرمال پیروی می‌کنند.

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

جدول ۴: نتایج آزمون جاک-برا

P-value	آماره آزمون	متغیرهای پژوهش
۰/۰۰۰	۶۹/۲۱۱	کارایی عملیاتی
۰/۰۰۰	۱۲۰/۴۸۰	تغییرات در مطالبات از دولت، بانک مرکزی و سایر بانکها
۰/۰۰۰	۳۹/۲۱۳	تغییرات در تسهیلات اعطایی دولتی و غیردولتی و مطالبات
۰/۰۰۰	۱۸/۰۶۳	تغییرات در سایر مصارف
۰/۰۰۰	۱۵/۶۳۸	نسبت تغییرات در انواع سپردهها
۰/۰۰۰	۱۸/۲۳۸	نسبت تغییرات در منابع سرمایه‌ای
۰/۰۰۰	۱۵/۶۷۸	شاخص کیفیت حاکمیت شرکتی

(منبع: یافته‌های پژوهش)

آزمون ریشه واحد (مانایی)

به‌منظور اطمینان از ساختگی نبودن مدل و نتایج نامطمئن؛ ابتدا ایستایی متغیرهای پژوهش با استفاده از آزمون ریشه واحد در داده‌های سطح استفاده‌شده است.

جدول ۵: نتایج آزمون ریشه واحد

P-value	آماره آزمون	متغیر وابسته
۰/۰۰۰	-۷/۴۲۱	کارایی عملیاتی
۰/۰۰۰	-۵/۷۱۰	تغییرات در مطالبات از دولت، بانک مرکزی و سایر بانکها
۰/۰۰۰	-۱۸/۸۳۱	تغییرات در تسهیلات اعطایی دولتی و غیردولتی و مطالبات
۰/۰۰۰	-۱۸/۲۷۲	تغییرات در سایر مصارف
۰/۰۰۰	-۲۰/۳۸۰	نسبت تغییرات در انواع سپردهها
۰/۰۰۰	-۱۲/۸۰۸	نسبت تغییرات در منابع سرمایه‌ای
۰/۰۰۰	-۱۶/۲۴۱	شاخص کیفیت حاکمیت شرکتی

منبع: یافته‌های پژوهش

همان‌طوری که در جدول ۵ مشاهده می‌شود؛ فرضیه صفر مبنی بر وجود ریشه واحد در داده‌ها در سطح معناداری ۵٪ رد شده است؛ بنابراین؛ نتایج در سطح اطمینان ۹۵٪ نشان می‌دهد که متغیرهای پژوهش برای داده‌ها در سطح؛ پایا بوده و ریشه واحدی ندارد.

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف‌اصل

آزمون ناهمسانی واریانس

برای کسب اطمینان از عدم ناهمسانی واریانس، از آزمون وایت استفاده شده است. احتمال آزمون مدل‌های پژوهش بیشتر از ۵ درصد است. بنابراین فرض ناهمسانی واریانس جملات اخلال رد می‌شود.

جدول ۶: نتایج آزمون ناهمسانی واریانس

متغیر وابسته	آماره آزمون	P-value
مدل ۱	۰/۴۹۴	۰/۸۱۳
مدل ۲	۰/۶۳۴	۰/۷۰۲
مدل ۳	۰/۶۱۱	۰/۹۴۰
مدل ۴	۰/۶۲۹	۰/۷۵۴
مدل ۵	۰/۸۸۶	۰/۵۲۹
مدل ۶	۰/۷۸۰	۰/۸۴۱
مدل ۷	۰/۷۷۱	۰/۷۰۳
مدل ۸	۰/۷۰۱	۰/۸۶۵

(منبع: یافته های پژوهش)

نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش

برای انتخاب مدل تحلیل داده‌ها و استفاده از داده‌های ترکیبی یا تلفیقی، آزمون F لیمر اجرا شده است.

جدول ۷: خلاصه نتایج آزمون F لیمر

مدل‌ها	آزمون F لیمر		آزمون هاسمن	
	احتمال	آماره F	نتیجه	احتمال
مدل ۱	۱۳/۵۹۶	۰/۰۰۰	Panel	۲/۳۲۷
مدل ۲	۱۱/۵۹۶	۰/۰۰۰	Panel	۹/۸۲۱
مدل ۳	۱/۴۲۱	۰/۲۱۷	Pooled	-
مدل ۴	۳/۱۲۴	۰/۰۰۰	Panel	۸/۲۲۷
مدل ۵	۱/۲۱۳	۰/۰۹۰	Pooled	-
مدل ۶	۹/۰۵۸	۰/۰۰۰	Panel	۷/۳۲۱
مدل ۷	۱/۵۸۸	۰/۱۰۷	Pooled	-
مدل ۸	۸/۴۳۰	۰/۰۰۰	Panel	۷/۲۱۱

(منبع: یافته های پژوهش)

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

پس از تأیید پایایی متغیرهای پژوهش در مراحل قبل، اقدام به انتخاب نوع مدل از طریق آزمون F لیمر می‌شود. این‌رو، برای آزمون مدل‌های اول، دوم، چهارم، ششم و هشتم از داده‌های تلفیقی و اثرات تصادفی و برای آزمون مدل‌های سوم، پنجم و هفتم از داده‌های مقید استفاده شده است. فرضیه اصلی اول: مدیریت منابع بانک‌ها بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:

فرضیه ۱-۱: تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

جدول ۸: نتایج آزمون فرضیه ۱-۱

VIF	احتمال t	آماره t	ضریب رگرسیون	متغیرهای پژوهش	
-	۰/۰۱۹	۲/۳۹۷	۱/۶۸۹	ضریب ثابت	
۱/۱۳۰	۰/۰۰۰	-۵/۷۶۷	-۰/۰۷۵	تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات اعطایی	
۱/۶۴۶	۰/۳۷۰	-۰/۹۰۲	-۰/۰۸۷	اندازه بانک	
۱/۶۶۰	۰/۲۰۰	۱/۲۹۷	۰/۳۷۸	اهرم مالی	
۱/۰۲۲	۰/۰۰۰	-۵/۲۸۶	-۰/۸۰۱	نقدینگی	
۱/۰۱۳	۰/۲۶۱	-۱/۱۳۲	-۰/۰۸۹	نسبت گردش نقد	
۱/۰۱۸	۰/۱۳۲	-۱/۵۲۲	-۰/۰۰۴	نسبت کفایت نقد	
۱/۰۱۹	۰/۰۰۱	۳/۳۵۰	۰/۲۰۷	سود هر سهم	
۱/۰۲۱	۰/۰۰۰	-۴/۰۳۲	-۰/۱۴۳	تجدید ارائه صورت‌های مالی	
۱/۰۱۷	۰/۰۱۳	۲/۵۴۱	-۰/۰۰۵	نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	
	Prob	F آماره	R2Adj	R2	آماره D-W
	۰/۰۰۰	۹/۹۴۰	۰/۲۰۲	۰/۲۸۱	۱/۸۵۳

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۲۸/۱ درصد از تغییرات متغیر کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل‌ها تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین-واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی‌که

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

احتمال آماره t برای ضریب متغیر مستقل تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی کوچک‌تر از ۵٪ می‌باشد (۰,۰۰۰)، وجود تأثیر معنی‌دار این متغیر بر متغیر وابسته کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار می‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی اول؛ مبنی بر تأثیر تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی بر کارایی عملیاتی بانک‌ها در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید می‌شود. همچنین تأثیر معنی‌دار متغیر کنترلی نقدینگی، سود هر سهم، تجدید ارائه صورتهای مالی و نسبت بار مالی تسهیلات بر متغیر وابسته مشاهده شد.

فرضیه ۱-۲: تغییر در منابع سرمایه‌ای بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

جدول ۹: نتایج آزمون فرضیه ۱-۲

متغیرهای پژوهش	ضریب رگرسیون	آماره t	احتمال t	VIF
ضریب ثابت	۱/۴۴۴	۲/۰۹۶	۰/۰۳۹	-
تغییر در منابع سرمایه‌ای	-۰/۱۰۶	-۱/۴۷۵	۰/۱۴۴	۱/۴۴۸
اندازه بانک	-۰/۰۵۲	-۰/۶۵۲	۰/۵۱۶	۱/۶۳۳
اهرم مالی	۰/۳۷۷	۲/۲۸۹	۰/۰۲۵	۲/۰۷۹
نقدینگی	-۰/۸۱۸	-۵/۲۶۵	۰/۰۰۰	۱/۰۳۴
نسبت گردش نقد	-۰/۰۸۳	-۰/۹۹۹	۰/۳۲۱	۱/۰۲۱
نسبت کفایت نقد	-۰/۰۰۴	-۱/۶۰۲	۰/۱۱۳	۱/۰۱۸
سود هر سهم	۰/۱۹۳	۲/۹۹۰	۰/۰۰۴	۱/۰۲۰
تجدید ارائه صورتهای مالی	-۰/۱۸۸	-۴/۴۹۹	۰/۰۰۰	۱/۰۱۹
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	۰/۰۰۵	۲/۵۱۴	۰/۰۱۴	۱/۰۱۷
آماره D-W	R^2	R^{2Adj}	آماره F	Prob
۲/۱۹۹	۰/۲۵۷	۰/۱۷۱	۸/۷۱۸	۰/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۲۵/۷ درصد از تغییرات متغیر وابسته کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل‌ها تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین- واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی که احتمال آماره t برای ضریب متغیر مستقل تغییر در منابع سرمایه ای بزرگ‌تر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار این متغیر بر متغیر وابسته کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی دوم؛ مبنی بر تأثیر تغییر در منابع سرمایه‌ای بر کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ رد می‌شود.

فرضیه اصلی دوم: مدیریت مصارف بانک‌ها بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:

فرضیه ۱-۲: تغییر در تسهیلات اعطائی بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

جدول ۱۰: نتایج آزمون فرضیه ۱-۲

متغیرهای پژوهش	ضریب رگرسیون	آماره t	احتمال t	VIF
ضریب ثابت	۱/۷۸۸	۲/۴۱۷	۰/۰۱۸	-
تغییر در تسهیلات اعطائی	-۰/۰۵۵	-۳/۵۵۷	۰/۰۰۰	۱/۰۰۸
اندازه بانک	-۰/۰۸۷	-۰/۸۹۲	۰/۳۷۵	۱/۶۲۴
اهرم مالی	۰/۳۸۶	۱/۳۳۷	۰/۱۸۵	۱/۵۹۸
نقدینگی	-۰/۸۷۴	-۴/۴۶۷	۰/۰۰۰	۱/۰۱۹
نسبت گردش نقد	-۰/۰۴۲	-۰/۴۸۲	۰/۶۳۰	۱/۰۱۱
نسبت کفایت نقد	-۰/۰۰۴	-۱/۳۵۴	۰/۱۸۰	۱/۰۱۷
سود هر سهم	۰/۱۷۴	۳/۵۱۶	۰/۰۰۰	۱/۰۱۹
تجدید ارائه صورت‌های مالی	-۰/۱۷۷	-۳/۵۷۸	۰/۰۰۰	۱/۰۳۰
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	۰/۰۰۷	۳/۲۷۳	۰/۰۰۱	۱/۰۱۳
آماره D-W	R^2	R^{2Adj}	آماره F	Prob
۲/۲۶۲	۰/۰۷۶	۰/۰۶۷	۸/۸۴۰	۰/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۷/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل‌ها تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین- واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../موسوی، پاک‌مرام، بحری‌ثالث و قالیباف‌اصل

می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی که احتمال آماره t برای ضریب متغیر مستقل تغییر در تسهیلات اعطائی کوچک‌تر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار این متغیر بر متغیر وابسته کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار می‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی اول؛ مبنی بر تأثیر تغییر در تسهیلات اعطائی بر کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید می‌شود.

فرضیه ۲-۲: تغییر در سایر مصارف بر کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

جدول ۱۱: نتایج آزمون فرضیه ۲-۲

متغیرهای پژوهش	ضریب رگرسیون	آماره t	احتمال t	VIF
ضریب ثابت	۲/۸۷۷	۱/۳۸۰	۰/۱۷۲	-
تغییر در سایر مصارف	-۰/۰۱۴	-۱/۲۹۳	۰/۲۰۰	۱/۴۴۸
اندازه بانک	-۰/۰۷۸	-۰/۴۶۸	۰/۶۴۱	۱/۶۳۳
اهرم مالی	-۰/۷۸۱	-۰/۸۴۲	۰/۴۰۲	۲/۰۷۹
نقدینگی	-۰/۸۷۸	-۱/۰۳۶	۰/۳۰۴	۱/۰۳۴
نسبت گردش نقد	۰/۰۸۶	۰/۶۱۷	۰/۵۳۸	۱/۰۲۱
نسبت کفایت نقد	-۰/۰۰۷	-۱/۲۸۶	۰/۲۰۲	۱/۰۱۷
سود هر سهم	۰/۱۳۲	۰/۷۸۴	۰/۴۳۵	۱/۰۲۱
تجدید ارائه صورت‌های مالی	-۰/۱۹۲	-۱/۵۱۸	۰/۱۳۳	۱/۰۲۱
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	۰/۰۹۱	۱/۵۶۹	۰/۱۲۱	۱/۰۱۸
آماره D-W	R^2	R^{2Adj}	آماره F	Prob
۱/۹۵۸	۰/۳۴۵	۰/۳۱۱	۹/۱۰۸	۰/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۳۴/۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل‌ها تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین- واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی که احتمال آماره t برای ضریب متغیر مستقل تغییر در سایر مصارف بزرگتر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار این متغیر بر متغیر وابسته کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی دوم؛ مبنی بر تأثیر تغییر در سایر مصارف بر کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید نمی‌شود.

فرضیه اصلی سوم: کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین مدیریت منابع بانک‌ها و کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:

فرضیه ۱-۳: کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی و کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

جدول ۱۲: نتایج آزمون فرضیه ۱-۳

متغیرهای پژوهش	ضریب رگرسیون	آماره t	احتمال t	VIF
ضریب ثابت	۲/۷۷۲	۱/۴۱۲	۰/۱۶۲	-
تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی	-۰/۱۱۵	-۱/۷۴۲	۰/۰۸۵	۱/۰۵۲
کیفیت حاکمیت شرکتی	۰/۲۵۳	۱/۳۷۲	۰/۱۷۴	۱/۶۲۱
تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی	۰/۱۰۵	۱/۹۴۲	۰/۰۵۵	۱/۶۱۲
اندازه بانک	-۰/۰۷۳	-۰/۴۶۶	۰/۶۴۲	۱/۶۱۲
اهرم مالی	-۰/۱۸۹۰	-۰/۶۳۶	۰/۵۲۶	۱/۶۰۵
نقدینگی	-۰/۶۲۳	-۰/۵۶۵	۰/۵۷۳	۱/۲۱۱
نسبت گردش نقد	-۰/۰۶۰	۰/۵۵۴	۰/۵۸۱	۱/۰۱۹
نسبت کفایت نقد	-۰/۰۰۷	-۱/۳۸۲	۰/۱۷۰	۱/۰۱۳
سود هر سهم	۰/۱۰۳	۰/۷۹۵	۰/۴۲۸	۱/۰۲۰
تجدید ارائه صورت‌های مالی	-۰/۱۴۶	-۱/۷۵۵	۰/۰۸۳	۱/۰۲۲
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	۰/۰۰۹	۲/۶۸۳	۰/۰۰۸	۱/۰۱۴
آماره D-W	R^2	R^{2Adj}	آماره F	Prob
۱/۵۲۱	۰/۱۲۸	۰/۰۷۶	۶/۳۳۷	۰/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../موسوی، پاک‌مرام، بحری‌ثالث و قالبیاف‌اصل

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۱۲/۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین- واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی‌که احتمال آماره t برای ضریب متغیر تغییر در سپرده‌ها و تسهیلات دریافتی بزرگ‌تر از ۵٪ می‌باشد، لذا تاثیر تغییر در سپرده‌ها و تسهیلات دریافتی بر کارایی عملیاتی بانک‌ها در سطح اطمینان ۹۵٪ مشاهده نمی‌شود. از اینرو، احتمال آماره t برای ضریب متغیر تعدیلی تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در سپرده‌ها و تسهیلات دریافتی بزرگ‌تر از ۵٪ می‌باشد، لذا تاثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در سپرده‌ها و تسهیلات دریافتی و کارایی عملیاتی بانک‌ها در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی اول؛ مبنی بر تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در سپرده‌ها و تسهیلات دریافتی و کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ رد می‌شود.

فرضیه ۲-۳: کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در منابع سرمایه‌ای و کارایی عملیاتی تأثیر دارد.

جدول ۱۳: نتایج آزمون فرضیه ۲-۳

متغیرهای پژوهش	ضریب رگرسیون	آماره t	احتمال t	VIF
ضریب ثابت	۱/۴۴۴	۲/۱۲۹	۰/۰۳۷	-
تغییر در منابع سرمایه‌ای	-۰/۱۶۴	-۱/۷۳۲	۰/۰۸۷	۱/۱۴۱
کیفیت حاکمیت شرکتی	-۰/۰۰۳	-۰/۰۲۵	۰/۹۷۹	۱/۶۴۵
تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در منابع سرمایه‌ای	۰/۱۴۸	۰/۴۹۱	۰/۶۲۴	۱/۶۵۱
اندازه بانک	-۰/۰۷۸	-۰/۹۵۲	۰/۳۴۴	۱/۰۲۲
اهرم مالی	۰/۵۶۹	۱/۹۱۵	۰/۰۵۹	۱/۰۱۳
نقدینگی	-۰/۸۰۸	-۴/۱۲۳	۰/۰۰۰	۱/۰۱۸
نسبت گردش نقد	-۰/۸۳۸	-۰/۹۲۷	۰/۳۵۶	۱/۰۱۸
نسبت کفایت نقد	-۰/۰۰۳	-۱/۵۶۴	۰/۱۲۲	۱/۰۲۱

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

سود هر سهم	۰/۲۱۵	۳/۶۵۰	۰/۰۰۰	۱/۰۱۷
تجدید ارائه صورت‌های مالی	-۰/۱۹۷	-۴/۴۶۲	۰/۰۰۰	۱/۰۲۱
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	۰/۰۰۵	۲/۴۳۹	۰/۰۱۷	۱/۰۳۴
آماره D-W	R ²	R ^{2Adj}	آماره F	Prob
۲/۱۶۹	۰/۲۶۸	۰/۲۶۵	۸/۲۷۹	۰/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۲۶/۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین-واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی‌که احتمال آماره t برای ضریب متغیر تغییر در منابع سرمایه‌ای بزرگ‌تر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار متغیر تغییر در منابع سرمایه‌ای بر کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مشاهده نمی‌شود. از اینرو، احتمال آماره t برای ضریب متغیر تعدیلی تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در منابع سرمایه‌ای بزرگ‌تر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در منابع سرمایه‌ای و کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی دوم؛ مبنی بر تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در منابع سرمایه‌ای و کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید نمی‌شود؛ بنابراین فرضیه فرعی دوم؛ مبنی بر تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در منابع سرمایه‌ای و کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ رد می‌شود.

فرضیه اصلی چهارم: کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین مدیریت مصارف بانک‌ها و کارایی عملیاتی می‌شود.

این فرضیه بر اساس دو فرضیه فرعی زیر آزمون می‌شود:

فرضیه ۴-۱: کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در تسهیلات اعطائی و کارایی عملیاتی بانک‌ها تأثیر دارد.

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../اموسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

جدول ۱۴: نتایج آزمون فرضیه ۴-۱

متغیرهای پژوهش	ضریب رگرسیون	آماره t	احتمال t	VIF
ضریب ثابت	۱/۴۹۹	۱/۴۲۸	۰/۱۵۷	-
تغییر در تسهیلات اعطائی	-۰/۰۰۶	-۰/۴۴۲	۰/۶۵۹	۱/۰۵۸
کیفیت حاکمیت شرکتی	۰/۱۲۳	۲/۶۹۰	۰/۰۰۸	۱/۴۲۱
تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در تسهیلات اعطائی	-۰/۰۶۰	-۰/۹۱۷	۰/۳۶۱	۱/۶۳۸
اندازه بانک	-۰/۰۷۳	-۰/۶۰۴	۰/۵۴۶	۱/۶۱۵
اهرم مالی	۰/۴۶۲	۰/۷۳۳	۰/۴۶۵	۱/۰۳۲
نقدینگی	-۰/۷۳۶	-۱/۴۸۵	۰/۱۴۱	۱/۰۲۳
نسبت گردش نقد	۰/۰۴۷	۰/۸۹۲	۰/۳۷۵	۱/۰۲۹
نسبت کفایت نقد	-۰/۰۰۳	-۲/۱۳۳	۰/۰۳۵	۱/۰۲۲
سود هر سهم	۰/۱۱۴	۱/۰۶۱	۰/۲۹۲	۱/۰۱۱
تجدید ارائه صورت‌های مالی	۰/۰۰۸	۱/۹۶۸	۰/۰۵۲	۱/۰۱۸
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	-۰/۱۳۰	-۶/۱۰۰	۰/۰۰۰	۱/۰۱۹
آماره D-W	R ²	R ^{2Adj}	آماره F	Prob
۱/۵۴۹	۰/۱۸۲	۰/۱۴۳	۲/۶۵۴	۰/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۱۸/۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین-واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی‌که احتمال آماره t برای ضریب متغیر تغییر در تسهیلات اعطائی بزرگتر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار این متغیر بر کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار نمی‌گیرد. از اینرو، احتمال آماره t برای ضریب متغیرهای تعدیلی تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در تسهیلات

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

اعطائی بزرگتر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در تسهیلات اعطائی و کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی اول؛ مبنی بر تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در تسهیلات اعطائی و کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید نمی‌شود.

فرضیه ۲-۴: کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در سایر مصارف و کارایی عملیاتی بانک‌ها تأثیر دارد.

جدول ۱۵: نتایج آزمون فرضیه ۲-۴

متغیرهای پژوهش	ضریب رگرسیون	آماره t	احتمال t	VIF
ضریب ثابت	۲/۴۴۵	۱/۱۱۱	۰/۲۶۹	-
تغییر در سایر مصارف	۰/۰۰۶	۰/۷۲۴	۰/۴۷۱	۱/۰۵۲
کیفیت حاکمیت شرکتی	۰/۲۲۴	۲/۲۴۶	۰/۰۲۵	۱/۴۱۹
تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در سایر مصارف	۰/۱۳۷	۶/۵۵۶	۰/۰۰۰	۱/۶۳۸
اندازه بانک	-۰/۰۱۱	-۰/۰۶۱	۰/۹۵۱	۱/۶۱۰
اهرم مالی	-۱/۱۵۷	-۰/۸۲۸	۰/۴۰۹	۱/۰۹۲
نقدینگی	-۰/۴۲۵	-۰/۳۷۸	۰/۷۰۶	۱/۰۲۳
نسبت گردش نقد	۰/۰۵۱	۰/۵۳۴	۰/۵۹۴	۱/۰۳۱
نسبت کفایت نقد	-۰/۰۰۷	-۱/۳۱۲	۰/۱۹۳	۱/۰۲۲
سود هر سهم	۰/۰۷۵	۰/۵۸۴	۰/۵۶۰	۱/۰۱۹
تجدید ارائه صورت‌های مالی	-۰/۰۹۵	-۰/۹۷۴	۰/۳۳۲	۱/۰۱۹
نسبت بار مالی تسهیلات دریافتی	۰/۰۰۸	۲/۲۳۶	۰/۰۲۸	۱/۰۲۰
آماره D-W	R ²	R ^{2Adj}	آماره F	-
۱/۵۹۷	۰/۱۴۶	۰/۱۲۸	۳/۲۴۶	۰/۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در بررسی معنی‌دار بودن مدل؛ با توجه به این‌که در این مدل مقدار احتمال آماره F از ۵٪ کوچک‌تر می‌باشد (۰,۰۰۰)؛ با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن مدل تأیید می‌شود. ضریب تعیین تعدیل‌شده مدل نیز گویای آن است که ۱۴/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته کارایی عملیاتی توسط متغیرهای واردشده در مدل تبیین می‌شود. مقدار آماره دوربین- واتسون نیز در فاصله تعیین‌شده

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

می‌باشد و این عدد نشان می‌دهد که خطاها از یکدیگر مستقل هستند و بین خطاها خودهمبستگی وجود ندارد و فرض همبستگی بین خطاها رد می‌شود. در بررسی معنی‌داری ضرایب؛ از آنجایی که احتمال آماره t برای ضریب تغییر در سایر مصارف بزرگ تر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر این متغیر بر کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار نمی‌گیرد؛ احتمال آماره t برای ضریب متغیر تعدیلی تعامل کیفیت حاکمیت شرکتی و تغییر در سایر مصارف کوچک‌تر از ۵٪ می‌باشد، وجود تأثیر معنی‌دار کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در سایر مصارف و کارایی عملیاتی در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار می‌گیرد؛ بنابراین فرضیه فرعی دوم؛ مبنی بر تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر تعامل بین تغییر در سایر مصارف و کارایی عملیاتی بانک‌ها در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید می‌شود.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

امروزه ما در یک دنیای رقابتی نزدیک زندگی می‌کنیم و این موضوع ایجاب می‌کند که بانک‌ها خدمات نوین روز و متنوعی را در راستای افزایش قدرت اقتصادی و عملکرد مثبت به مشتریان ارائه نمایند. بانک‌ها به عنوان بزرگترین واسطه‌های مالی و نیز نهادهای مالی در بازار پول، تجهیز و تخصیص منابع را که فعالیت اصلی آن‌هاست، انجام می‌دهند. برخی از مطالعات نظری و تجربی نشان داده‌اند که مدیریت منابع و مصارف، افزایش کارایی و کاهش هزینه‌ها راهکاری در جهت بهبود عملکرد و روان‌سازی حرکت صعودی بانک‌ها به سوی اهداف از پیش تعیین شده بانک‌ها می‌باشند که باید مورد توجه مدیران این صنعت قرار بگیرند. لذا، در عصر حاضر مسلماً بانکی می‌تواند در زمینه اقتصادی و طرح‌های توسعه‌ای قدرت مانور بیشتری داشته باشد که عملکرد مثبت و قابل ملاحظه‌ای نسبت به سایر رقبای خود در سیستم بانکی داشته باشد. در مقابل، به لحاظ وقوع ورشکستگی‌ها و رسوایی‌های مالی در صنعت بانکداری بدون وجود مکانیزمی هوشیار به معنای واقعی آن نهادینه نخواهد شد. بنابراین، به منظور مقابله با بحران‌های مالی در بازارهای پولی وجود سیستمی اثربخش در جهت حفظ منافع تمام ذینفعان بیش از پیش احساس می‌گردد. لذا سیستم حاکمیت شرکتی در نظام بانکی امروزی می‌تواند اثرات مطلوبی را از خود برجای گذاشته و به بهبود چشمگیر وضعیت مالی در بانک‌های کشورهای مختلف منجر شود. با نگاهی گذرا به شرایط جهان امروزی در می‌یابیم که برخی از عوامل همچون گستردگی حجم فعالیت بانک‌ها، افزایش تعداد ذینفعان و همچنین گستردگی میزان اطلاعات نامتقارن، نشانگر لزوم برقراری حاکمیت شرکتی می‌باشد. وظیفه حاکمیت شرکتی در نظام بانکداری در قبال ترتیب سازوکاری که از کلیه حقوق ذینفعان این حوزه دفاع نماید، بسیار سنگین

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

است و حاکمیت شرکتی با برقراری طیف گسترده‌ای از قوانین، استانداردها و قیود سعی می‌نماید مجاری تضییع حقوق را بسته و با هدایت و کنترل عملکرد بانکی، منافع کلیه ذینفعان را تأمین کرده و نوعی فضای اطمینان خاطر را برای تمامی ذینفعان فراهم آورد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اصلی اول نشان داد که تغییر در سپرده‌ها و تغییر در تسهیلات دریافتی بر کارایی عملیاتی بانک‌ها تأثیر معنی‌داری دارد. با نگاهی گذرا به مبانی نظری پژوهش و با استناد به نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط زینب و منسی (۲۰۱۸) و لو و همکاران (۲۰۱۸) می‌توان چنین استنباط نمود بانک‌هایی که دارای تغییرات کمتری در سپرده‌ها و تسهیلات دریافتی هستند، از کارایی عملیاتی قوی برخوردارند. لذا، نتایج پژوهش حاکی از این است که کاهش تغییرات در سپرده‌ها و تسهیلات دریافتی موجب کارایی عملیاتی بهتر بانک‌ها می‌شود. لذا، نتایج این فرضیه با یافته‌های لو و همکاران (۲۰۱۸) همخوانی دارد و با توجه به اینکه در داخل کشور هیچ‌گونه پژوهشی در مورد ارتباط بین متغیرها انجام نشده است، مقایسه نتایج پژوهش در داخل کشور امکان‌پذیر نیست. لذا، با توجه به نتایج این فرضیه، در صنعت بانکداری ایران، کارایی عملیاتی بانک‌ها تحت تأثیر این تغییرات قرار می‌گیرد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اصلی دوم نشان داد که تغییر در تسهیلات اعطائی بر کارایی عملیاتی بانک‌ها تأثیر معنی‌داری دارد. با نگاهی گذرا به مبانی نظری پژوهش و با استناد به نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط کیرووری و همکاران (۲۰۱۳) و ژانگ و همکاران (۲۰۱۷)، بیتار و همکاران (۲۰۱۸)، الماکاوی (۲۰۱۸) و مززی (۲۰۱۸) می‌توان چنین استنباط نمود بانک‌هایی که دارای تغییرات کمتری در تسهیلات اعطائی هستند، از کارایی عملیاتی قوی برخوردارند. لذا، نتایج پژوهش حاکی از این است که کاهش تغییرات در تسهیلات اعطائی موجب کارایی عملیاتی بهتر بانک‌ها می‌شود. لذا، نتایج این فرضیه با یافته‌های کیرووری و همکاران (۲۰۱۳) و ژانگ و همکاران (۲۰۱۷) همخوانی دارد و با توجه به اینکه در داخل کشور هیچ‌گونه پژوهشی در مورد ارتباط بین متغیرها انجام نشده است، مقایسه نتایج پژوهش در داخل کشور امکان‌پذیر نیست. لذا، با توجه به نتایج این فرضیه، در صنعت بانکداری ایران، کارایی عملیاتی بانک‌ها تحت تأثیر این تغییرات قرار می‌گیرد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه چهارم نشان داد که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موجب تعدیل تعامل بین مدیریت مصارف و کارایی بانک‌ها می‌شود. نتایج نشان داد که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موجب تعدیل مثبت تعامل بین تغییر در سایر مصارف و کارایی بانک‌ها می‌شود. با نگاهی گذرا به مبانی نظری پژوهش و با استناد به نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط ژانگ و همکاران (۲۰۱۷)، بیتار

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

و همکاران (۲۰۱۸)، الماکاوی (۲۰۱۸) و مززی (۲۰۱۸) می‌توان چنین استنباط نمود بانک‌هایی که از کیفیت حاکمیت شرکتی بالایی برخوردارند، دارای کارایی عملیاتی مطلوبی هستند. لذا، مبانی نظری با نتایج این فرضیه همسو بوده و با توجه به نتایج این فرضیه، در بازار پولی ایران، کیفیت حاکمیت شرکتی موجب تعدیل مثبت ارتباط بین مدیریت مصارف و کارایی عملیاتی بانک‌ها می‌شود.

با اتکاء به نتایج حاصل از فرضیه‌های پژوهش به مدیران بانک‌ها پیشنهاد می‌شود که توجه بیشتری به کیفیت حاکمیت شرکتی داشته باشند و آن را در مدل‌های تصمیم‌گیری خود لحاظ نمایند و نسبت به مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بی‌تفاوت نباشند زیرا کیفیت حاکمیت شرکتی می‌تواند تعامل بین مدیریت مصارف و کارایی عملیاتی را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین به بانک‌ها پیشنهاد می‌شود نسبت به تقویت مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی اقدام نمایند تا ضمن همسوسازی منافع مدیران با سهامداران به افزایش کارایی عملیاتی منجر شود. لذا در مورد اهمیت و نقش نظارتی مؤثر مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی بر ایجاد محیط شفاف اطلاعاتی به بانک مرکزی و بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می‌شود تدابیری بیندیشند تا مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی از حالت ظاهری خارج شوند. چون این مکانیزم‌ها نقش نظارتی و شفاف‌سازی خود را به خوبی انجام نمی‌دهند. همچنین، به مدیران بانکی و سایر گروه‌های ذیربط نیز پیشنهاد می‌شود در خصوص نقش و وظایف حاکمیت شرکتی اهتمام لازم انجام شود تا این مکانیزم‌ها از حالت ظاهری خارج شده و به یک ابزار نظارتی تبدیل شده و فضای شفاف اطلاعاتی را در بازار پول ایران برقرار نماید. همچنین پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی، از مدل‌های مرز تصادفی و تحلیل پوششی داده‌ها برای بررسی کارایی بانک‌ها استفاده گردد.

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

منابع

- ۱) اختیاری، م، و عالم‌تبریز، ا. (۱۳۹۴)، بهینه‌سازی پرتفوی منابع و مصارف بانک‌ها با استفاده از برنامه‌ریزی خطی) مورد مطالعه: (بانک صادرات ایران)، چشم انداز مدیریت مالی، شماره دوازدهم، صص ۱۳۵-۱۵۸.
- ۲) افلاطونی، عباس. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین کیفیت ارقام تعهدی و پایداری سود با سرعت انعکاس اطلاعات در قیمت سهام. دانش حسابداری، ۶ (۲۲)، ۱۰۷-۱۳۰.
- ۳) البرزی، محمود، پورزندی، م و شهریاری، م. (۱۳۹۰)، مدیریت منابع و مصارف در بانک‌ها با رویکرد سیستم‌های پویا، مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، شماره ششم، صص ۴۱-۵۹.
- ۴) پارسائیان، ع و شیرانی، ع. (۱۳۸۶)، بانکداری نوین در تئوری و عمل، شلاک هفرنان، تهران، انتشارات بانک سپه.
- ۵) تقوی، م، احمدیان، ا و کیانوند، م. (۱۳۹۲)، بررسی تحلیلی بر تأثیر حاکمیت شرکتی بر ثبات سیستم بانکی کشورهای در حال توسعه با تأکید بر شاخص مالکیت بانک‌ها، دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال ششم، شماره ۱۹، ۴۵-۶۶.
- ۶) تقی‌ناتج، غ، بحری‌ثالث، ج و قادری، ق. (۱۳۹۷)، تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر عملکرد مالی بانک‌ها با تأکید بر نقش تعدیل‌کنندگی کیفیت افشاء، مطالعات مالی و بانکداری اسلامی، دوره ۴، شماره ۸، ۱۳۷-۱۵۱.
- ۷) حسن‌زاده، ع. (۱۳۸۶)، کارایی و عوامل موثر بر آن در نظام بانکی ایران، دو فصلنامه جستارهای اقتصادی ایران، شماره ۴، دوره هفتم، صص ۷۵-۹۸.
- ۸) خواجه‌ی، ش، سلیمی فر، ع و ربیع، م. (۱۳۸۴)، کاربرد تحلیل پوششی داده‌ها در تعیین پرتفوی از کاراترین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، شماره دوم، صص ۷۵-۸۹.
- ۹) راعی، ر، و فلاح‌پور، س. (۱۳۸۷)، کاربرد ماشین بردار پشتیبان در پیش‌بینی درماندگی مالی شرکت‌ها با استفاده از نسبت‌های مالی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۲ صص ۱۷-۳۴.
- ۱۰) رحمانی، ع. (۱۳۹۰)، حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسک در نظام بانکداری، مجموعه مقالات همایش راهبری شرکتی، شرکت بورس اوراق بهادار تهران، سال دوم، مدیریت آموزش، صص ۳۶-۵۲.

تأثیر مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها.../موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

۱۱) رستمیان، ف و حاجی‌بابایی، ف. (۱۳۸۸)، اندازه‌گیری ریسک نقدینگی بانک با استفاده از مدل ارزش در معرض خطر (مطالعه موردی: بانک سامان)، پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی، صص ۱۷۵-۱۹۸.

۱۲) رنجبر، همایون، فروتن، فرناز و رجبی، م. (۱۳۹۰)، برآورد کارایی هزینه‌ای شعب بانک تجارت استان اصفهان و عوامل مؤثر بر آن، فصلنامه مدل سازی اقتصادی، سال سوم، شماره ۳ (پیاپی ۹)، صص ۱۰۵-۱۳۴.

۱۳) زارعی، ع و دارابی، ر. (۱۳۹۷)، تاثیر گرایش‌های احساسی سرمایه‌گذاران بر افشای اختیاری در بازار سرمایه ایران، سال دهم، شماره ۳۷، صص ۱۳۱-۱۵۷.

۱۴) سن‌زاده، ع. (۱۳۸۶)، کارایی و عوامل مؤثر بر آن در نظام بانکی ایران، دو فصلنامه جستارهای اقتصادی ایران، شماره ۴، دوره هفتم، صص ۷۵-۹۸.

۱۵) شاه‌آبادی، ا و داوری‌کیش، ر. (۱۳۹۶)، تعیین‌کننده‌های عملکرد بانکی اقتصاد ایران در قالب معادلات همزمان، فصلنامه مطالعات اقتصادی کاربردی ایران، سال ششم، دوره ۲۴، صص ۱۲۵-۱۵۱.

۱۶) عباسقلی‌پور، م. (۱۳۸۹)، عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد بانک‌ها، بانک و اقتصاد، شماره ۱۰۶، صص ۲۴-۳۵.

۱۷) عباسیان، ع، مرادپور اولادی، م و عباسیون، و. (۱۳۸۷)، اثر متغیرهای کلان اقتصادی بر شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، سال دوازدهم، شماره ۳۶، صص ۱۳۵-۱۵۲.

۱۸) عطالهی، لیل و راستی، م. (۱۳۹۲)، نظام حاکمیت شرکتی و جایگاه آن در سیستم بانکی، فصلنامه بانک سپه، شماره ۱۴۵، صص ۳۵-۳۷.

۱۹) غیاث‌آبادی فراهانی. مریم، غفاری آشتیانی. پیمان، صفایی اصل. علی و عیدی وندی. علی محمد، (۱۳۹۸)، طراحی مدل فرهنگ مدیریت فرآیند کسب و کار بر عملکرد مالی در سیستم بانکداری، مدیریت کسب و کار، ۴۲، ۶۸-۸۲.

۲۰) قزل بیگلو، ب. (۱۳۹۵)، بررسی اثر سیاست پولی بر کارایی بانکداری اسلامی (مطالعه موردی بانک رفاه)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه جامعه المصطفی العالمیه.

۲۱) قلیچ، و. (۱۳۹۵)، جایگاه و ابزارهای حاکمیت شرکتی در نظام بانکداری اسلامی، فصلنامه اقتصاد و بانکداری اسلامی، شماره ۱۴، صص ۸۷-۱۱۰.

فصلنامه مدیریت کسب و کار - شماره چهل و پنجم - بهار ۱۳۹۹

۲۲) گلبازخانی پور، گ، فاضل یزدی، ع و طحاری مهرجردی، م. (۱۳۹۲)، ارزیابی و تعیین ساختار بهینه منابع و شاخصهای عملکرد مالی بانکها با استفاده از رویکرد ناپارامتریک، فصلنامه دانش سرمایه گذاری، شماره هفتم، دوره ۲، صص ۸۵-۱۰۴.

۲۳) معینالدین، محمود و دهقان، ف. (۱۳۹۱)، اثر ساختار حاکمیت شرکتی بر کیفیت افشای اطلاعات، دهمین همایش ملی حسابداری ایران، تهران، دانشگاه الزهرا.

24) Al-Baidhani, A. (2014), The Effects of Corporate Governance on Bank Performance: Evidence from the Arabian Peninsula, Available, <https://ssrn.com/abstract=2284814>.

25) Albassam, W. (2014), corporate governance, voluntary disclosure and financial performance: an empirical analysis of Saudi listed firms using a mixed-methods research design. PhD Thesis, University of Glasgow.

26) Al-Malkawi, H. A. N., & Pillai, R., (2018), Analyzing financial performance by integrating conventional governance mechanisms into the GCC Islamic banking framework. *Managerial Finance*, 44(5), 604-623.

27) Almazari, A.A. (2014). Financial Performance Analysis of the Jordanian Arab Bank by Using the DuPont System of Financial Analysis, *International Journal of Economics and Finance*, 4(4): 86-94

28) Almunani, M.A. (2013). Impact of Managerial Factors on Commercial Bank Profitability: Empirical Evidence from Jordan, *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 3(3): 298-310.

29) Arouri, H. Hossain, M. & Muttakin, M. (2011), Ownershi Structure, Corprate governance and bank Performance, *Corporate Ownership & Control / Volume 8, Issue 4*, 365-272

30) Azibi, J., Tondeur, H. & Rajhi, M., (2010), "Auditor choice and institutional investor characteristics after the Enron scandal in the French context", *Crises ET nouvelles problématiques de la Valeur*, Nice: France.

31) Barako, D. & Tower, G. (2007), Corprate governance and bank performance: does ownership matter? *Corporate Ownership & Control / Volume 4, Issue 2*, 133-144.

32) Ben Zeineb, G., Mensi, S. (2018), Corporate governance, risk and efficiency: evidence from GCC Islamic banks. *Managerial Finance*, 44(5), 551-569.

33) Berle, A. & Means, G, (1932), *Modern Corporation and Private Property*, New York: Macmillan.

تأثير مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

- 34) Bertin, M. J., Moya, J. A., Perales, A. R. (2014). Determinants of bank performance: evidence for Latin America *Academia Revista Latinoamericana de Administración*, 164-18.2
- 35) Chang, Y. K., Chen, Y. L., Chou, R. K., & Huang, T. H. (2015), corporate governance, product market competition and dynamic capital structure. *International Review of Economics & Finance*, 38, 44-55.
- 36) Cohen, D. A., Dey, A., & Lys, T. Z. (2008), Real and accrual-based earnings management in the pre-and post-Sarbanes-Oxley periods, *the accounting review*, 83(3), 757-787
- 37) Dell'Arccia, G. and Marquez, R. (2004), "Information and Bank Credit Allocation", *Journal of Financial Economics*, 72 (1): 185-214 .
- 38) Giroud, X. and H. Mueller, (2010), Does Corporate Governance Matter in Competitive Industries?, *The Journal of Financial Economics*, Vol. 95, No. 3, PP. 312-331.
- 39) Haat, M. H. C., Rahman, R. A., & Mahenthiran, S,(2008), Corporate governance, transparency and performance of Malaysian companies, *Managerial Auditing Journal* ,Vol. 23 Issue: 8.
- 40) Ismal, R. (2010), Strengthening and improving the liquidity management in Islamic banking, *Humanomics*, 26(1), PP. 18-35
- 41) Jensen, M.C., and Meckling W.H., (1976); "Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure", *Journal of Financial Economics* (October): 305-360.
- 42) John. K; Masi. S & Paci. A, (2016), Corporate Governance in banks, *Corporate Governance: An International Review*, 24(3): 303–321.
- 43) Kaufmann, D., Bellver, A, (2005), Trans parenting transparency: Initial empirics and policy applications, Available at SSRN 80866.
- 44) Kiruri, R. M. (2013). The effects of ownership structure on bank profitability in Kenya. *European Journal of Management Sciences and Economics*, 1(2), 116-127.
- 45) Levine, R. (1997), "Financial Development and Economic Growth: Views and Agenda", *Journal of Economic Literature*, 35(2): 688-726.
- 46) Li ang, L. W., Cheng, C. P., & Lin, Y. P. (2015). A Study of the Relationship between Bank Survival and Cost Efficiency. *Journal of Finance*, 3(2), pp. 35-47. Mahmood, T(2000). Survival of Newly Founded Businesses: A Log-Logistic Model Approach. *Small Business Economics*, 14(3), pp. 223-237.

- 47) Maric, A., Ibrahim, E., & Amjad, D. A. (2014). Effects of financial and non-financial performance measures on customers' perceptions of service quality in Islamic banks in UAE. *International Journal of Economics and Finance*, 6 (10), 201-213
- 48) Mongi Lassoued, (2018) "Corporate governance and financial stability in Islamic banking", *Managerial Finance*, <https://doi.org/10.1108/MF-12-2016-0370>
- 49) Monks, R. A. G., & Minow, N. (2008), *Corporate Governance*, edition 4, part 2, chapter 2.
- 50) Mulford, C.W. & Comiskey, E. E. (2002), *The Financial Numbers Game Detecting Creative Accounting Practices*, New York, John Wiley & Sons.
- 51) Pantezalis, C. & Park, J.C. (2013), *Agency Costs and Equity Mispricing*, www.ssrn.com, PP1-40
- 52) Shibani, O. & Fuentes, C. (2017), the differences and the similarities between corporate governance principles in Islamic banks and Conventional banks, *Research in International Business and Finance*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.rif.2017.04.001>
- 53) Sylvia veronica. s. . Sidharta Utama.a, (2008), Type of earnings management and the effect of ownership Structure firm Size, and corporate governance practices: Evidence from Indonesia ", *the International journal of accounting*, 43 . 1-27.
- 54) Zhang, J., Zhang, Y., Song, J., & Cheng, L. (2018). Evaluating relative merits of four baseflow separation methods in Eastern Australia. *Journal of hydrology*, 549, 252-263.
- 55) Zhang, X, Mamatzakis, E, & Wang, C, (2017). Ownership structure and bank performance, MPRA Paper No. 80653.

تأثير مدیریت منابع و مصارف بر کارایی بانک‌ها... / موسوی، پاک‌مرام، بحری ثالث و قالبیاف اصل

یادداشت‌ها :

- ۱ Levine
- 2 Dell'Araccia and Marquez
- 3 Ismal
- 4 Bitar et al
- 5 Muzezi
- 6 Al-Malkawi
- 7 Zeineb and Mensi
- 8 Luo et al
- 10 MC1
- 11 MC2
- 12 RM1
- 13 RM2
- 14 QCG
- 9 Albassam
- 16 SIZE
- 17 LEV
- 18 LIQ
- 19 CFR
- 20 EPS
- 21 Restatement
- 22 FBR